

обліку і аудиту, консалтингу в галузі фінансів, кредиту та інвестицій, інженерно-технічного консалтингу, маркетингового консалтингу, консалтингу з питань соціально-трудових відносин, консалтингу з проблем безпеки підприємництва [5, с. 12].

Отже, адвокат надає допомогу, а аудитор – послугу. Підбиваючи підсумки, можна зробити наступні висновки:

1) договірне правовідношення щодо надання правових послуг відрізняється від інших подібних зобов'язань рядом особливостей;

2) законодавство України розрізняє два види правових послуг: юридичні послуги та адвокатські послуги (допомога);

3) надання довідок з правових питань можна визначити, як один із видів інформаційних послуг.

#### *Література*

1. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 07.10.2010 № 2591-VI [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. Законодавство України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2591-17>

2. Про соціальні послуги: Закон України від 19.06.2003 № 966-IV [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. Законодавство України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/966-15>

3. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 № 5076-VI [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. Законодавство України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>

4. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. Законодавство України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>

5. Сукманова О. В. Господарський договір про надання консультаційних послуг: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.04 / О. В. Сукманова. – Донецьк: Інститут економіко-правових досліджень НАН України, 2005. – С. 12.

УДК 338.242.4 (043.2)

**Скатова Л. І.**, студентка,  
Інститут заочного та дистанційного навчання,  
Національний авіаційний університет, м. Київ  
Науковий керівник: Козирєва В. П., к.ю.н., доцент

### **ПОГЛИНАННЯ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ ШЛЯХОМ ПРИДБАННЯ МАЙНА (АКТИВІВ)**

Поглинання шляхом придбання майна (активів) характеризується відсутністю правонаступництва, що означає зменшення ризиків (відповідно зникають ризики) та відсутністю необхідності значних капіталовкладень

та/або правового аудиту. Зазначений спосіб є найбільш прийнятним, якщо на об'єкті поглинання виявлені серйозні ризики.

Під майном розуміють сукупність речей та інших цінностей (у тому числі нематеріальні активи), які мають вартісне визначення, виробляються чи використовуються у діяльності суб'єктів господарювання та відображаються у їх балансі або враховуються у інших передбачених законом формах обліку майна цих суб'єктів (ст. 139 ГК України). Активами є ресурси, контрольовані підприємством у результаті минулих подій, використання яких, як очікується, приведе до отримання економічних вигод у майбутньому [1, ст. 365].

Придбання активів об'єкта поглинання можна поділити на: а) придбання окремих активів; та б) придбання об'єкта як цілісного майнового комплексу (далі - ЦМК).

Поняття «окремі активи» включає ресурси підприємства (матеріальні цінності, кошти, боргові вимоги та будь-яка інша його власність, відображена у активі бухгалтерського балансу), використання яких приведе до отримання економічних вигод у майбутньому [2].

Важливо, що під борговими вимогами і правами вимоги на виконання боргових зобов'язань розуміються видані боргові розписки, чеки, гарантії, виставлені акредитиви, взяті на облік, але не оплачені векселі, а також інші види забезпечення заборгованості щодо розрахунків з дебіторами, які підтверджують (гарантують) надання оплати за реалізовану продукцію (роботи, послуги) і не можуть бути фондовою цінністю [3, ст. 197].

У випадку придбання окремих активів їх переводять на баланс суб'єкта поглинання згідно з актом прийому-передачі. Важливим моментом є наявність у об'єкта поглинання статусу платника податку на додану вартість: якщо він є таким, то ціна угоди збільшується відповідно на 20%.

Таким чином, господарська організація, що володіє землею, цілісним майновим комплексом або основними фондами виробничого і невиробничого призначення (будинки, споруди, машини та устаткування, обладнання та інше майно тривалого використання), які є економічно привабливими для інших учасників господарських відносин, може стати об'єктом поглинання шляхом встановлення контролю над майном (активами).

Залежно від типу активу процедура поглинання характеризується певними особливостями.

Наприклад, у випадку придбання земельної ділянки рекомендовано провести технічний та екологічний аудит, зокрема для визначення можливості здійснення будівництва певних видів. Однак слід врахувати: 1) необхідність перереєстрації прав власності на об'єкт нерухомості: оскільки договір оренди землі не поширюється автоматично на нового власника, треба укласти новий договір оренди земельної ділянки; 2) оподаткування операцій з продажу активів (якщо їх власник – юридична особа, що

zareestrovana yak platnyk podatku na dodanu vartist'ь): do pogodzhenoї cїni za ob'єkt slїd dodaty she 20% PDV; 3) neobkhїdnїst'ь otrymannya novoї dozvil'noї dokumentacїї na budivnyctvo (u vypadku prydban'nya ob'єkta nezaverшеного budivnyctva); 4) обмеження zastosuvannya principu avtonomїї volї dlya vyboru pravoporyadku – obov'yazkove zastosuvannya zakonodavstva Ukraїni; 5) обмеження участї іноземного капїталу у угодах щодо земельних ділянок; 6) додаткові витрати: 1% – сплата державного мита та 1% – внесок до Пенсійного фонду України.

Rїshennya pro vїdchuzhennya mayna tovarystva na суму, що становить п'ятдесят і бїльше відсотків майна товариства прїймаються бїльшїстю не менш як у 3/4 голосів, якщо інше не встановлено законом (п. 2 ст. 98 ЦК України).

Poglynannya sub'єkta gospodaruvannya шляхом прydban'nya ob'єkta yak цїлісного майнового комплексу юридично оформлюється договором купівлі-продажу підприємства, за яким продавець зобов'язується передати покупцеві підприємство як цїлісний майновий комплекс та як сферу діяльності (за виключенням тих прав і обов'язків, які він не може передати іншим особам), а покупець зобов'язаний прїйняти в установленому порядку підприємство, оплатити його і використовувати для здїйснення підприємницької діяльності [4, с. 4].

Отже, найбільшою проблемою поглинання суб'єкта господарювання у вищезазначений спосіб є конкретизація такого об'єкта, як підприємство, що водночас є істотною умовою договору купівлі-продажу підприємства. За відсутності порозуміння щодо предмету договору (а саме – щодо складу підприємства) він вважатиметься неукладеним (ст. 180 ГК України). Крім того, відповідно до ст. 657 ЦК України, такий договір підлягає нотаріальному посвідченню та державній реєстрації, що передбачає додаткові витрати (наприклад, сплата державного мита, оплата послуг нотаріуса у визначеному відсотку від вартості угоди тощо).

#### *Література*

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 липня 1999 р. № 996-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 40. – Ст. 365.

2. Методичні рекомендації з аналізу і оцінки фінансового стану підприємств [Електронний ресурс] // Вісті Центральної спілки споживчих товариств України. – 2006. – № 30. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?code=n0005626-06>.

3. Про затвердження Правил застосування Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств»: постанова Верховної Ради України від 27 червня 1995 р. № 247 // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 26. – Ст. 197.

4. Олефіренко А. М. Договір купівлі-продажу підприємства: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.03 / А. М. Олефіренко. – К., 2013. – 18 с.